

REPUBLIKA HRVATSKA
ODBOR ZA ETIKU U ZNANOSTI I VISOKOM
OBRAZOVANJU
10 000 Zagreb, Donje Svetice 38/5

Klasa: 035-05/07-01/0002

Ur. br.: 355-01-10-12

Zagreb, 17. svibnja 2010. . godine

Na redovitoj sjednici Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, održanoj u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje u ponedjeljak, 23. studenog 2009. godine, Odbor je, nakon utvrđenog postojanja kvoruma, vezano uz prijavu djelatnika Instituta za filozofiju u Zagrebu (dr.sc. Davor Pećnjak, dr.sc. Josip Talanga, dr.sc. Stipe Kutleša, dr.sc. Zvonimir Čuljak, dr.sc. Filip Grgić), Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (dr.sc. Pavel Gregorić) te Sveučilišta u Zadru (dr.sc. Tomislav Janović) protiv zaposlenika Instituta za filozofiju u Zagrebu dr.sc. Zdravka Radmana (Klasa: 035-05/07-01/0002; Ur. broj: 355-06-07-2) temeljem čl. 112 st. 3. i 5. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, **jednoglasno** donio sljedeće

MIŠLJENJE

Prijavu i zahtjev za mišljenjem Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju podnose dr.sc. Davor Pećnjak, dr.sc. Josip Talanga, dr.sc. Stipe Kutleša, dr.sc. Zvonimir Čuljak i dr.sc. Filip Grgić (djelatnici Instituta za filozofiju u Zagrebu), dr.sc. Pavel Gregorić (djelatnik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) te dr.sc. Tomislav Janović (djelatnik Sveučilišta u Zadru) protiv dr.sc. Zdravka Radmana (djelatnika Instituta za filozofiju u Zagrebu) zbog sumnje na kršenje odredbi članka 8. točke 3. Etičkog kodeksa Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju vezanih uz pitanja plagiranja.

U prijavi se tvrdi da je dr.sc. Zdravko Radman objavio znanstveni članak „The Ethical Mind: An Outline“ u časopisu *Synthesis philosophica* 2006;21(2):385-94. u kojemu je značajan dio ideja, misli i riječi drugog autora preuzeo bez navođenja izvora.

Nakon detaljne raščlambe dostupnih dokumenata, članka „Does Neuroscience Refute Ethics?“ autora pod pseudonimom „*Lucretius*“ (dostupan na mrežnoj stranici *Ludwig von Mises Institute*, <http://mises.org/daily/1893>) te članka dr.sc. Zdravka Radmana „The Ethical Mind: An Outline“ koji je objavljen u časopisu *Synthesis philosophica* 2006;21(2):385-94. razvidno je da iako blisko tematski povezani, dr.sc. Zdravko Radman u svojem članku niti na koji način ne spominje članak za kojeg sam priznaje da mu je koristio kao radni materijal. Između ova dva članka postoji značajna podudarnost u jezičnom stilu, izričaju, redosljedu izložene rasprave te istovjetnosti tiskarskih i faktografskih pogrešaka, koja prelazi pitanje tek ispravnog citiranja, tj. navođenja literaturnih izvora.

Uzimajući u obzir uobičajenu, prihvaćenu konvenciju, stil i očekivanja načina citiranja u znanstvenoj disciplini Filozofija, zaključak je Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju da prijestupe članka 8. točka 3. Etičkog kodeksa Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju u objavljenom znanstvenom članku dr.sc. Zdravka Radmana u časopisu *Synthesis philosophica* 2006;21(2):385-94. nije moguće objasniti previdom ili ispričivom zabludom.

Zaključno, predlažemo uredništvu časopisa *Synthesis philosophica* da izvrše brisanje ovoga članka iz javnog zapisa na za to uobičajen i prihvaćen način.

Raščlamba i obrazloženje

Ovom prilikom Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju smatra važnim naglasiti da pitanja znanstvene čestitosti, znanstvene prijevare i nepoštenja u znanosti nisu relativne kategorije, prilagodljive proizvoljnom tumačenju.

Ujedno ističemo da je uloga Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, među ostalim, promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju te da Odbor, u svojim zakonskim okvirima, ima savjetodavnu ulogu.

Ovom prilikom Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju ističe važnost članka 8., točka 3 Etičkog kodeksa Odbora za etiku te ga iznosi u cijelosti:

„Plagiranje – prepisivanje ili preuzimanje ideja, misli, riječi i rezultata drugih autora i prikazivanje kao svojih ili novih; u obzir je potrebno uzeti i pravila, tj. posebnosti pojedinih akademskih disciplina vezana uz konvenciju, stil i očekivanja načina citiranja objavljenih djela“

Predmet sličnog sadržaja kao i podnesak Odboru za etiku u znanosti i visokom obrazovanju bio je dijelom dnevnog reda Znanstvenog vijeća Instituta za filozofiju u Zagrebu (73. sjednica, održana 12. prosinca 2007. godine), kao točka 4. „Sumnja u plagijat dr.sc. Zdravka Radmana – izbor povjerenstva“, a na prijedlog dr.sc. Josipa Talange, tadašnjeg predsjednika Znanstvenog vijeća Instituta za filozofiju u Zagrebu iako Institut za filozofiju kao ni Etičko povjerenstvo Instituta nikada nisu zaprimili službenu pritužbu protiv dr.sc. Zdravka Radmana. U sklopu točke 4. dnevnog reda, a nakon iscrpne rasprave više članova Znanstvenog vijeća predloženo je pristupanje izboru *ad hoc* povjerenstva radi istraživanja točnosti navoda izraženih sumnji.

Takav prijedlog nakon glasovanja članova na Znanstvenom vijeću Instituta za filozofiju u Zagrebu nije prihvaćen, a na samoj sjednici Znanstvenog vijeća nije se uspjelo doznati koji članovi istog Vijeća sumnjaju u plagijat dr.sc. Zdravka Radmana kako ne bi bili dijelom potencijalnog *ad hoc* povjerenstva.

Vezano uz isti predmet Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju zaprimio je i vrlo opsežno očitovanje dr.sc. Zdravka Radmana s prilogima među kojima je i njegov članak „Kako Tomislav Bracanović podmeće plagiranje: Odgovor na optužbe“ objavljen u časopisu Filozofska istraživanja 2007;27(3):695-8. u kojemu odbija sve optužbe o plagiranju ili nekorektnom citiranju.

Dr.sc. Zdravko Radman nadalje tvrdi da je naknadno stupio u kontakt s gospodinom Jeffrey Tuckerom, odgovornim za izdavaštvo Instituta *Ludwig von Mises* koji, u svojem odgovoru od 29. listopada 2007. godine izriče da zbog korištenja pseudonima članak nije jednostavno citirati. Istim slijedom dr.sc. Zdravko Radman smatra da na taj način nisu povrijeđena autorska prava znanstvenika pod pseudonimom „*Lucretius*“, kao ni ustanove na čijim se mrežnim stranicama nalazi izvorni članak.

Također, a vezano uz ovaj predmet, od Povjerenstva za izdavaštvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju zaprimio je vrlo iscrpno izvješće te mišljenje (Klasa:032-04/08-03/0004, Ur. Broj:533-09-0007) – Predmet: mišljenje o predstavi dr. T. Bracanovića o mogućem plagijatu u časopisu *Synthesis philosophica* – u kojemu razložno iznose svoje stavove i zaključke o postupanju glavnog urednika časopisa Filozofska istraživanja te čitatelja/dojavljivača.

Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju odlučio je preuzeti rješavanje ovog predmeta jer dva ključna i stručno-znanstveno najosposobljenija tijela – Znanstveno vijeće Instituta za filozofiju u Zagrebu te glavni urednik/uredništvo časopisa *Synthesis philosophica* – koja su trebala donijeti svoj stav i odluku o postavljenoj sumnji u plagiranje u okvirima znanstvene discipline Filozofija to nisu uspjela na zadovoljavajući način.

Znanstveno vijeće Instituta za filozofiju u Zagrebu nije se uspjelo dogovoriti kako istražiti navode u optužbi. Službeno su postupili ispravno, jer sam Institut za filozofiju nikada nije zaprimio pritužbu, unatoč činjenici da je dio sudionika ovoga predmeta istodobno zaposleno u Institutu ili su članovi uredništva i savjeta predmetnih časopisa. Glavni urednik časopisa

Synthesis philosophica u kojemu je objavljen članak dr.sc. Zdravka Radmana, istodobno je i glavni urednik časopisa *Filozofska istraživanja* u kojemu je objavljen „dijalog“ člancima dr.sc. Tomislava Bracanovića i dr.sc. Zdravka Radmana, a dr.sc. Zdravko Radman član je savjeta časopisa *Synthesis philosophica*. Istodobno, izdavač oba časopisa je Hrvatsko filozofsko društvo, kojega su svi sudionici najvjerojatnije članovi.

Glede javnog „dijaloga“ objavljenog u časopisu *Filozofska istraživanja*, Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju priklanja se stavu Povjerenstva za izdavaštvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. U ovome predmetu Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju zauzima stav da je pitanje izvornosti članka dr.sc. Zdravka Radmana trebalo postaviti uredništvu časopisa u kojemu je članak objavljen, da je glavni urednik i uredništvo to trebalo prepoznati, da je daljnja komunikacija uredništva i optuženog znanstvenika trebala biti tajna do zaključenja pitanja i konačne odluke te da rasprava o nečijem upitnom znanstvenom poštenju nikako ne može biti temom javnog „dijaloga“ u drugom časopisu. Svi sudionici ovoga javnog „dijaloga“ trebali su znati koje je očekivano ponašanje u znanstvenom izdavaštvu jer su dugi niz godina aktivni u raznim ulogama (pomoćnog urednika, glavnog urednika, člana savjeta) u znanstvenim časopisima znanstvenog polja Filozofija.

Posebno ističemo da su se oba autora u tom „dijalogu“ ponijela neprofesionalno i neetično – s jedne strane dojavljivač dr.sc. Tomislav Bracanović koji je iznio sumnju u vjerodostojnost čitavog znanstvenog opusa dr.sc. Zdravka Radmana temeljenu uvidom u jedan znanstveni članak, a s druge strane dr.sc. Zdravko Radman koji je u svojem „odgovoru“, umjesto detaljnog odgovora na postavljena pitanja i raščlambe problema, iznosio *ad hominem* napade protiv dr.sc. Tomislava Bracanovića.

Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju uvažava činjenicu da autor pod pseudonimom „*Lucretius*“ kao niti ustanova (*Ludwig von Mises Institute*) na čijim je mrežnim stranicama objavljen izvorni članak nemaju potraživanja vezanih uz financijsku ili drugu vrstu naknade vezane uz moguću povredu autorskih i srodnih prava, kao niti pritužbu vezanu uz moguću povredu intelektualnog vlasništva.

Pitanja povrede autorskih i srodnih prava te intelektualnog vlasništva djelokrug su odgovarajućeg zakona, a ne nužno procjene etičnosti postupanja u znanosti. Stoga pitanja povrede autorskih i srodnih prava te intelektualnog vlasništva, iako sama po sebi važna, u ovom slučaju smatramo bespredmetnima.

Doc. dr. sc. Vedran Katavić

Predsjednik Odbora

Dostaviti:

1. dr.sc. Zdravko Radman
2. dr.sc. Davor Pečnjak
3. dr.sc. Josip Talanga
4. dr.sc. Stipe Kutleša
5. dr.sc. Zvonimir Čuljak
6. dr.sc. Filip Grgić
7. dr.sc. Pavel Gregorić
8. dr.sc. Tomislav Janović
9. Uredništvo časopisa *Synthesis philosophica*
10. Uredništvo časopisa *Filozofska istraživanja*
11. dr.sc. Tomislav Bracanović
12. Ravnatelj Instituta za filozofiju u Zagrebu

13. Povjerenstvo za izdavaštvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa
14. Ministar znanosti, obrazovanja i športa
15. pismohrana, ovdje.